



**Samenwerken  
voor de inwoners  
van Montferland**



Dit raadsakkoord is door de gemeenteraad vastgesteld op 11 mei 2023. Met dit akkoord geven we als gemeenteraad aan met welke onderwerpen wij de komende periode aan de slag gaan.

De gemeenteraad wil een **betrouwbare partner** zijn. Voor onze inwoners, maar ook voor de organisaties waar we mee samenwerken.

Het is voor de eerste keer dat de gemeente Montferland op deze manier een raadsakkoord heeft opgesteld. We hebben het beleid uit de begroting 2023 als uitgangspunt genomen. Daarnaast hebben wij onze eigen prioriteiten toegevoegd.

Het is een raadsakkoord geworden waar we als gezamenlijke raadsfracties aan gewerkt hebben en waar we samen achter staan. Het is tot stand gekomen in een traject waarin we **compromissen hebben gesloten met elkaar**, net zoals we dat als raadsfracties doen tijdens de gemeenteraadsvergaderingen. We waren het niet altijd met elkaar eens, hebben goede discussies gevoerd, met ruimte voor **humor** en wisten elkaar uiteindelijk te vinden in een akkoord, waarin we het belang van onze inwoners voorop hebben gesteld.

De gemeente Montferland is en blijft een prettige woongemeente voor inwoners. In de groene poort van Nederland vind je een fantastische plek die wordt gekenmerkt door sociale samenhang, groen, een prachtig landschap en rust. Er is ruimte voor prettig wonen, leven, recreëren en ondernemen. We behouden het goede en benutten de kansen die Montferland heeft nog beter om zo nog aantrekkelijker te zijn voor onze (toekomstige) inwoners. De basisvoorzieningen zijn aanwezig voor een goed leven voor iedereen. We dragen uit wat we te bieden hebben en waar we trots op zijn.





## Betrouwbaar bestuur zoekt samenwerking met inwoners

Inwoners en ondernemers voelen zich betrokken. De gemeenteraad van Montferland vertegenwoordigt de Montferlandse samenleving en wil blijven samenwerken met inwoners, maatschappelijke organisaties, verenigingen en bedrijven. Hun inbreng via zogenaamde burgerparticipatie mag wat ons betreft groot zijn.

Participatie wil zeggen ‘actieve deelname van inwoners en andere betrokkenen’. In ons participatiebeleid staat hoe wij dit willen doen. De positie van de wijk- en dorpsraden in dit beleid gaan we verder uitwerken. Niet alle wijk- en dorpsraden hebben dezelfde mate van representativiteit. Oftewel, ze vertegenwoordigen niet allemaal een volledige achterban. Dit is een dilemma, waar we in de uitwerking rekening mee moeten houden.

Het moment waarop we mensen gaan betrekken, de manier waarop we dat aanpakken en de verwachtingen die we wekken bepalen het succes van participatie. We laten de betrokkenen daarom tijdig meepraten bij besluiten die de leefomgeving van inwoners direct raken. Maar, we moeten ook eerlijk zijn. Als gemeenteraad dienen wij het algemeen belang en moeten we soms mensen teleurstellen. Desondanks blijft de dialoog van belang. Deze periode verkennen we daarom de mogelijkheid voor een burgerberaad. Een burgerberaad is een proces waarin inwoners de overheid helpen om besluiten te nemen.

Niet alle inwoners reageren actief op de oproep van de gemeente om mee te doen. We moeten daarom ook op andere manieren de wat minder betrokken Montferlanders activeren om hun stem te laten horen. Participatie kan op veel verschillende manieren. De gemeente Montferland moet

zich hierin blijven ontwikkelen en openstaan voor nieuwe, innovatieve manieren om burgers te laten deelnemen. Het is daarom goed de participatieprocessen periodiek te evalueren. De raad wil daar een jaarlijkse terugkoppeling van ontvangen. Om waar nodig en gewenst het proces te kunnen bijsturen en aansluiting te houden bij onze inwoners. Want zij zijn de basis van onze ‘democratische legitimiteit’ of in simpele woorden, daar doen we het allemaal voor.

Steeds vaker zien we inwoners die leefbaarheidsinitiatieven ontwikkelen waarmee ze hun omgeving zelf vorm willen geven. De gemeente moet hierbij een partner zijn. Wij willen denken in mogelijkheden en zoeken naar wat kan binnen het gemeentelijke beleid. De gemeente moet beoordelen, maar ook adviseren in de uitvoering.

We willen met veel projecten, beleid en visies aan de slag. Om alles daadkrachtig uit te voeren is een aantrekkelijke, toekomstbestendige, slagvaardige en wendbare gemeentelijke organisatie nodig. De gemeenteraad moet bijdragen door prioriteiten te stellen. Er is krapte op de arbeidsmarkt. Hierdoor staat de organisatie op dit moment onder druk en ervaren we kwetsbaarheid. We maken daardoor relatief veel gebruik van externe kennis. Als gemeenteraad spreken wij hierover onze zorg uit.

De gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie moeten blijven werken aan het vertrouwen van onze inwoners. Dat vertrouwen moeten we ook verdienen. Wij willen open en transparant werken, gericht op onze inwoners. Wij willen aanspreekbaar en benaderbaar zijn, voor zowel inwoners, maatschappelijke organisaties als bedrijven. Zij staan zichtbaar centraal in alles wat we doen.

De communicatie naar onze inwoners moet eenvoudig en begrijpelijk zijn. Veel mensen die ons benaderen, vragen om hulp. De gemeente moet daarin zorgvuldig zijn. Wij zijn er ook voor inwoners die het moeilijk hebben. Soms komen mensen bij het verkeerde loket terecht. Daar ligt ook een taak. Als de gemeente zelf niet kan helpen, wijzen wij onze inwoners de juiste weg.

Veel communicatie met inwoners verloopt digitaal. Daarbij moeten we begrijpelijke taal gebruiken. Ook moeten we ons er bewust van zijn en blijven dat we iedereen willen bereiken. In plaats van via mails, appjes of chats, willen we ook proberen of we spraakberichten kunnen gaan inzetten. Er moet verder meer aandacht zijn voor mensen die digitaal minder vaardig zijn. Niemand mag om die reden een informatieachterstand hebben. We moeten iedereen aangesloten houden. Het college krijgt hiertoe van ons de opdracht.

Niet iedereen weet de weg naar de gemeente goed te vinden. Daar moeten we ons van bewust blijven. We willen dit veranderen. Op dit moment is er geen specifiek beleid omtrent diversiteit en inclusie. Iedereen moet in Montferland mee kunnen doen. Het is wenselijk dat Montferland hiervoor beleid maakt, want er mag een stapje extra worden gezet. Per beleidsveld zijn er projecten en activiteiten die bijdragen aan een inclusieve gemeente, waar iedereen kan meedoen. In de nieuwe nota Sociaal Domein - verwacht in 2024 - komt een uitwerking van het thema diversiteit en inclusiviteit. Montferland wil leren van goede voorbeelden uit buurgemeenten, die hierin al verder zijn.

De gemeente Montferland wil zoals gezegd samenwerken met inwoners, maatschappelijke

partners en bedrijven. Maar ook met buurgemeenten, zowel in Nederland als in Duitsland. De gemeenteraad heeft daar in januari 2023 het volgende besluit over genomen. We hebben onder voorwaarden besloten dat wij lid willen worden van de Regio Achterhoek. Ondertussen zijn we lid geworden van de Liemerse Ambassade en blijven we samenwerken met de Groene Metropool Regio.

Een belangrijke taak van de gemeente, in samenwerking met haar inwoners, is het bevorderen van het veiligheidsgevoel. Veiligheid zorgt namelijk voor een betere leefomgeving. We zijn ons er van bewust dat Montferland, als grensgemeente, een verhoogd risico loopt op grensoverschrijdende en ondermijnende criminaliteit. Waarbij criminelen voor illegale activiteiten gebruik maken van legale bedrijven. Daar moeten we wat mee. Samenwerkingsverbanden met ketenpartners en het delen van kennis en informatie zijn hierbij van groot belang! Onze inwoners moeten zich ook op het gebied van handhaving meer gehoord voelen. De terugkoppeling van handhavingmeldingen moeten we verder verbeteren. We willen ons verdiepen in de werking van de prioriteitsscore en het nut en de noodzaak om hiermee te werken. We willen naar een actiever handhavingbeleid. Door daarnaast willen we projectmatig om structurele handhavingzaken aan te pakken. Doordat de in 2021 vrijgemaakte incidentele middelen vervallen, ligt het voor de hand dat wij in 2023 een nieuw handhavingplan bespreken.

## Een fijne plattelands- gemeente waar je een thuis vindt

Montferland is een plattelandsgemeente met veel kleine kernen, groen en natuur. Die waarden moeten we koesteren. Onze inwoners moeten zich nu en in de toekomst thuis voelen in Montferland. Veranderingen, groei en meer woningen. Het moet allemaal aansluiten op de bestaande leefomgeving. Daarbij willen we de menselijke maat met respect voor onze identiteit in de gaten houden. Op dit moment is Montferland bezig om 1.500 woningen te realiseren. Deze belofte gaan we waarmaken. Groei biedt namelijk kansen; economisch en maatschappelijk. Onze verenigingen hebben baat bij een toename van het aantal inwoners om hun activiteiten levensvatbaar te houden. Als er vraag en behoefte is naar uitbreiding, dan zullen we dat waar mogelijk realiseren. Versneld groeien willen we echter niet. We kiezen ervoor om de groei van onze gemeente aan te passen aan de behoefte van onze inwoners en de demografische ontwikkelingen. Onze eigen inwoners mogen niet buiten de boot vallen als zij in hun eigen kern willen wonen. Daarom sprak de gemeenteraad zich eerder al uit voor een zelfbewoningsplicht. Dat wil zeggen dat een koper van een woning verplicht is er een bepaalde periode zelf te gaan wonen. Zo voorkomen we dat de woning na aankoop meteen weer wordt verhuurd aan mensen van buiten de gemeente. Binnen de grenzen van de wet wordt gekeken of inwoners van onze kernen als eerste een kans kunnen krijgen om een nieuwe woning te kopen. Over deze voorrangsregeling is een motie aangenomen. Wij kiezen dus voor kwaliteit en niet voor kwantiteit. Het gevoel dat Montferland een fijne plattelandsgemeente is, waar mensen zich thuis voelen, moeten we bewaken.

We hebben inmiddels veel gronden gekocht waar we woningen kunnen bouwen. Het is nu van belang om een visie te ontwikkelen over de invulling van de gronden per kern. Daarbij moeten we ook kijken naar de daarbij behorende infrastructuur. Aan de ene kant willen we onze inwoners een geschikte, betaalbare woning bieden. Aan de andere kant horen daar ook speel-, parkeerruimte, groen, open ruimtes en infrastructuur bij. Soms is het dan nodig de grenzen van de kernen enigszins aan te passen, mits die aanpak kansen geeft om zaken in samenhang beter en mooier te realiseren.

We moeten zorgen voor een goede leefbaarheid in de nieuw te ontwikkelen gebieden, voor alle soorten woningbehoeften. We staan open voor wensen van onze inwoners en bedrijven en moeten continu afwegingen maken. Het helpt ons om dan ook buiten het beleid 'Bouwen op Inbreidingslocaties' te kijken, als dat een logisch vervolg is van de groei van een kern. Maar we bewaken ook het belang van ons unieke buitengebied. Daarom willen we de provinciale ladder volgen wanneer we bouwlocaties moeten uitkiezen<sup>1</sup>. Deze ladder helpt ons bij de keuzes tussen inbreiding (bouwen binnen de bestaande kernen) en uitbreiding (aan de grenzen van bestaande woonwijken). Voor Montferland is dat extra belangrijk, zo beschermen we ons buitengebied.

In onze ambities om te bouwen, is het bouwen van zorgwoningen een aandachtspunt. In de woonzorgvisie die wij in 2023 gaan opstellen, komt dit terug. Wij willen mensen met een beperking de mogelijkheid geven zelfstandig

te (blijven) wonen. Woningcorporatie Plavei is daarbij een belangrijke partner. Ook vanwege de rol van Plavei in de sociale sector en de verduurzaming van de woningvoorraad in Montferland. Plavei kan ons helpen bij deze visie; dit kunnen en willen wij niet alleen.

We willen veel. Het moet groener, betaalbaar en leefbaar in de kernen. Maar ook willen we energieneutraal bouwen en particuliere initiatieven een kans geven. Met een goede infrastructuur en aandacht voor de belangen van de landbouwsector. Bouwprojecten willen we waar mogelijk aan onze lokale bouwondernemers gunnen.

Maar we vinden het ook belangrijk dat ons buitengebied niet gaat 'verrommelen'. We willen aandacht voor biodiversiteit en klimaatadaptatie. Zowel in de bebouwde omgeving als in het buitengebied. Montferland heeft unieke waarden in het buitengebied; deze trekken verschillende groepen bezoekers. Daarom is het belangrijk goed stil te staan bij het maken van deze ingewikkelde afwegingen.

We kunnen en moeten niet alles tegelijk doen. De verdeling van de uitvoering in fasen is belangrijk. Bij elke woning hoort een straat, een riool en voorzieningen. De gemeente heeft geen onbeperkt aantal ambtenaren, dus moeten we een goede planning maken. We willen in de planning bewaken dat de leefbaarheid in de pas loopt met nieuw te bouwen woningen. In de lopende participatietrajecten voor woningbouw zijn inmiddels verwachtingen ontstaan bij inwoners. Deze voeren we daarom zo snel mogelijk, in een goede kwaliteit uit. Al dan niet gefaseerd.

Daarbij moet er aandacht zijn voor verduurzaming van bestaande bouw.

Veel inwoners hebben hulp nodig om tot de gewenste verduurzaming te komen. Ook moeten veel huurwoningen levensloopbestendig worden gemaakt. Zodat bewoners zijn voorbereid op de toekomst en er langer kunnen wonen. We willen onderzoeken welke provinciale of landelijke subsidies we daarvoor kunnen aanspreken.

We spreken uit dat het aantal sociale huurwoningen niet mag afnemen. Bij nieuwbouwprojecten hanteert Montferland een percentage van 30% sociale huurwoningen. We verwachten dat deze twee uitgangspunten worden meegenomen bij wijken die worden opgeknapt (zoals 's-Heerenberg-Oost), zodat de 30% altijd gewaarborgd kan blijven.

Voor de huisvesting van statushouders neemt Montferland de verantwoordelijkheid in het kader van de taakstelling die door de Rijksoverheid is opgelegd. Statushouders dienaar Montferland komen moeten we huisvesten. Dit draagt bij aan een betere doorstroom op de opvanglocaties. Als uitgangspunt vinden wij een goede spreiding over de dorpen, kernen en stad, cruciaal. Hierbij willen we onze eigen inwoners niet uit het oog verliezen.

Er moet een goede balans zijn tussen onze inwoners, de reeds aanwezige arbeidsmigranten, statushouders en de opvang van asielzoekers. Dit is van belang voor de leefbaarheid.

Door mogelijke komst van de landelijke 'spreidingswet' wordt iedere gemeente verantwoordelijk voor de opvang van asielzoekers die nog geen status hebben. In het kader van die ontwikkeling willen wij onze verantwoordelijkheid nemen.

1. <https://iplo.nl/thema/ruimtelijke-ontwikkelingen/bijzondere-onderwerpen/ladder/wonen/>



## Thuis in de gemeenschap

Leefbaarheid is je thuis voelen in de omgeving waar je woont. Letterlijk in een huis, een straat, een omgeving, met familie, vrienden en de buurt. Gemeenschapszin en naoberschap komen het best tot zijn recht door te investeren in onderlinge contacten. Sociale basisstructuren, zoals verenigingen en sport en cultuur zijn daarbij van groot belang. Leefbaarheid komt met name door de mensen zelf, de gemeente kan hierin faciliteren.

Dorpshuizen zijn daarbij ook essentieel. De afgelopen jaren hebben we veel geïnvesteerd in dorpshuizen.

Inwoners geven op een eigen manier invulling aan dit onderwerp. Er zijn verschillende projecten voor het in stand houden en versterken van de leefbaarheid. Het gaat om projecten die inwoners betrekken bij hun dorp of kern. Samen zorgen we daardoor ook voor ouderen, die vaak te maken hebben met eenzaamheid.

Ook jongeren geven we aandacht. We willen bij jongeren de betrokkenheid bij een kern, dorp of stad versterken. Zij moeten zich verbonden voelen met hun leefomgeving.

Voor mensen met een beperking is het belangrijk dat hun leefomgeving letterlijk en figuurlijk zonder obstakels is.

Om gezond oud te kunnen worden, is het bevorderen van een gezonde leefstijl van groot belang. Preventie is een belangrijk speerpunt van ons beleid. Sport draagt bij aan een gezonde leefstijl. Dit staat ook in het Montferlandse sportakkoord. De menskracht die wij inzetten voor een gezonde leefstijl helpt ook de sportvoorzieningen. De gemeente wil de verenigingen begeleiden in de manier waarop zij hun club besturen.

Een goed bestuur is in het belang van de toekomstbestendigheid van de vereniging, en daarmee in het belang van ons allemaal.

Wij willen werken aan goede ondersteuningsmogelijkheden voor de kaders van sportverenigingen. Het kader zijn de bestuurders en andere vrijwilligers die ervoor zorgen dat de vereniging blijft draaien. Bij sommige projecten wil de gemeente een partner zijn. Het gaat dan om projecten gekoppeld aan de gezonde leefstijl of preventie. Maar ook projecten gekoppeld aan betrokkenheid van jongeren of de leefbaarheid van de kernen. Ons uitgangspunt blijft echter dat er een gezonde basis nodig is om een sportvoorziening bestaansrecht te geven. De exploitatie draait wat ons betreft op contributie en eigen inkomsten. Dit leidt tot levensvatbare, zelfstandige sportverenigingen, die stevig verbonden zijn met hun omgeving.

Wij willen dat een laag inkomen geen drempel is om te kunnen (blijven) deelnemen aan de samenleving. De meedoenregeling houden we in stand. Zodat iedereen de mogelijkheid heeft om mee te (blijven) doen aan sportieve en culturele activiteiten. Samen met de sport- en culturele verenigingen geven we hier een verdere invulling aan.

Er moet nadrukkelijk aandacht zijn voor mensen met een beperking. Zij moeten volwaardig mee kunnen doen aan sportieve activiteiten. Wij vragen verenigingen en organisaties om daar invulling aan te geven. Om zo bij te dragen aan een gezonde leefomgeving. Ons streven is dat iedereen meedoet. Om verenigingen en betrokken inwoners samen te brengen, doen wij een beroep op welzijnsorganisaties. Waar verenigingen projecten oppakken in dit kader,

kan de gemeente hen ondersteunen, met zowel kennis als subsidies.

Leefbaarheid en welzijn voor onze inwoners betekent letten op de menselijke maat. Het is belangrijk elkaar te vertrouwen. Als inwoner en bestuur. Samen zetten we de schouders eronder. We hebben aandacht voor elkaar. Als lokale overheid willen we voorzieningen ondersteunen die hiertoe bijdragen.

Maar het is vanzelfsprekend dat de gemeenschappen hierin ook zelf een verantwoordelijkheid hebben. Niet alles zal overal kunnen. De twee grootste kernen in onze gemeente - Didam en 's-Heerenberg - moeten met hun bovenwijkse voorzieningen, de omliggende kernen optimaal bedienen. Zo vinden wij toegang tot een bibliotheek, muziekschool en een zwem- /sportvoorziening van wezenlijk belang voor de leefbaarheid.

Momenteel loopt er een quick scan naar de mogelijkheden om een tweede zwembad in Montferland te realiseren. Op basis van de resultaten van dit onderzoek worden de mogelijke scenario's voor een nieuw zwembad opgesteld. Daarbij kan worden uitgegaan van een basisscenario, een kleinere variant en een grotere variant. Voor elk scenario wordt een beknopte ruimtestaat opgesteld, op basis waarvan de investeringskosten worden geraamd. Er worden in deze fase nog geen concrete locaties benoemd. Daarna wordt per scenario een raming van het aantal te verwachten bezoeken van de diverse activiteiten gemaakt. Vervolgens wordt voor elk scenario een raming gemaakt van alle baten en lasten, die met de exploitatie van een nieuw zwembad samenhangen. Daaraan worden de eigenaarslasten (het eigenaarsonderhoud en de kapitaallasten ten gevolge van de investering) toegevoegd, zodat onderaan de streep precies duidelijk wordt wat de totale jaarlijkse kosten van het zwembad zijn. Dit brengt de raad in positie om een keuze te maken over een mogelijke zwemvoorziening in Didam. Het college krijgt de opdracht de gemeenteraad een voorstel te doen voor de opstelling van een diepgaandere businesscase.

Er moet aandacht zijn voor de 'brede welvaart'. Dat wil zeggen, alles wat mensen belangrijk vinden en waar mensen blij van worden. Naast geld gaat het dan om gezondheid, school, milieu, een fijne buurt met leuke burens, veiligheid en kansen om jezelf te zijn. We willen

werken aan een goede balans tussen deze zaken. Uiteraard binnen de financiële en organisatorische randvoorwaarden die er zijn. Montferland is een prachtige gemeente om in te wonen, te werken en samen te zijn.

Voor een goede leefbaarheid is de mobiliteit van mensen belangrijk. Hoe komen mensen van A naar B. Een intensieve samenwerking met de provincie en de regio helpt bij een goed openbaarvervoerssysteem. Zeker in het buitengebied van Montferland is dat een aandachtspunt. Wij zijn voor de realisatie van de verbreding van de A12 en de aanleg van de verlengde A15 met aansluiting op de A12. Wij geven het bestuur de opdracht in dit dossier actief te participeren en lobbyen.

De leefbaarheid stond, staat en zal altijd in het licht staan van het beheer van het buitengebied. De ontwikkelingen rondom landbouw, energietransitie, klimaatadaptatie en recreatie/toerisme spelen daarin een grote rol. We komen voor een groot aantal keuzes te staan, die niet eenvoudig zullen zijn.

We houden ons aan gemaakte afspraken. Daarbij werken we intensief samen met andere gemeenten, provincie, waterschap en het Rijk. We moeten letten op de leefbaarheid en de taken waarvoor we staan binnen de bestaande structuren. Daarbij denken wij aan het uitvoeren van het akkoord van Groenlo 3.0 en de regionale energiestrategie. Twee regionaal afgesproken ambities waarin we uitspreken hoe we naar duurzame energieopwekking willen komen.

In 2023 werkt Montferland aan de opstelling van een omgevingsvisie. In een omgevingsvisie wordt onze leefomgeving op verschillende thema's beschreven. Bijvoorbeeld op het gebied van water, wonen, milieu, landschap, gezondheid, bodemkwaliteit, mobiliteit, economie en erfgoed. Deze omgevingsvisie stellen we op voor de kernen en het landelijk gebied van onze gemeente. Dit leidt tot een Montferlandse omgevingsvisie. Na de vaststelling van de omgevingsvisie worden er omgevingsplannen opgesteld. Voor het omgevingsplan Buitengebied vinden wij het cruciaal dat de mensen uit de agrarische sector zelf hierbij betrokken zijn. Hun kennis en kunde hierbij zijn onmisbaar.



## Economisch balanceren

Montferland is een prachtige gemeente. De unieke ligging aan de Duitse grens biedt veel kansen. Voor Montferland zelf, maar ook voor de regio. Het Montferlands beleid moet op dit vlak samen met partners worden gemaakt, ook met onze partners van over de grens. Onze partners zijn de provincie, regio, Liemerse burens, Emmerik, maatschappelijke partners, bedrijven en inwoners.

Naast het midden- en kleinbedrijf (MKB) zijn logistiek en recreatie & toerisme de belangrijkste economische pijlers. Deze drie pijlers zorgen voor werk. Zowel voor onze Montferlandse inwoners, mensen van buiten onze gemeente, maar ook van over de grens. Dit willen we graag zo houden. Kwalitatief en kwantitatief.

De gemeente moet de economische voorwaarden op orde hebben. Daarom vinden wij bijvoorbeeld dat arbeidsmigranten goede huisvesting verdienen. De voorzieningen hiervoor moeten in lijn zijn met het rapport Roemer. De spreiding van huisvesting van arbeidsmigranten over de gemeente is op dit moment niet goed. Voor een beter draagvlak vinden wij het van belang dat hier wat aan gedaan wordt. Hiervoor ontwikkelen we beleid.

Onderdak geven aan arbeidsmigranten in woningen van (particuliere) investeerders wijzen wij af en is volgens onze huidige regels ook niet toegestaan. De stad Emmerik kent grote problemen rond bewoning van arbeidsmigranten in particuliere woonhuizen. Montferland moet dit voorkomen. We willen verkennen of een gezamenlijke aanpak tot vermindering van het probleem kan leiden.

Ook hier is snelle en strenge handhaving tegen veroorzakers van problemen belangrijk. Hierdoor blijft er draagvlak voor de aanwezigheid van arbeidsmigranten.

Montferland is sterk dankzij de drie economische sectoren. Maar logistieke ontwikkeling en een aantrekkelijke recreatie & toerisme sector kunnen wel conflicteren. Er zijn effecten zichtbaar van logistieke bebouwing in het landelijke gebied. Dit kan botsen met de toeristische wens voor een zo open mogelijk buitengebied. Er moet een balans zijn, waarin beiden tot hun economische recht komen.

Tijdens de coronacrisis bleek hoe belangrijk de mix tussen recreatie & toerisme en logistiek in Montferland is. De juiste balans tussen deze sectoren houdt de economie vitaal.

Montferland is regionaal aangewezen als locatie voor logistiek. Dit geeft kansen, maar drukt ook stevig op onze buitenruimte. Met het oog op de nog uit te voeren evaluatie van de economische visie Montferland, laten wij het in deze raadsperiode bij de geplande netto 26 ha uitbreiding op het bedrijventerrein 's-Heerenberg. Het college krijgt van ons op voorhand geen toestemming om nieuwe verwerving in gang te zetten. Nieuwe aanvragen worden daardoor als nieuwe, vrije kwestie aan de raad voorgelegd.

De kwaliteit van de in Montferland aanwezige bedrijventerreinen is van groot belang. Het gaat daarbij om de kwaliteit van de openbare ruimte en die van de private ruimte. Voor diverse bedrijventerreinen in de gemeente Montferland is het nodig om te komen tot een revitalisering oftewel opknapbeurt. Dat geeft ons ook de kans

daar waar mogelijk te verduurzamen en te 'vergroenen'. We verdelen de taken met de ondernemersverenigingen, bedrijven, provincie en andere instellingen. Doel is om een plan van aanpak op te stellen. En er vervolgens budget bij te zoeken.

Onze inspanningen voor het MKB zetten we voort. We zoeken samenwerking met de provincie en de regio om het innovatieve oftewel vernieuwende deel van het MKB te begeleiden. De gemeente wil hierin een partner zijn. Het MKB heeft onze bijzondere aandacht. Zij spelen vaak een goede rol in het bieden van arbeidsplaatsen voor diverse doelgroepen. Daarmee creëren we een win-win-situatie, waarbij we arbeidsplaatsen invullen en doelgroepen aan het werk helpen.

In het MKB-beleid over bedrijventerreinen is regionale afstemming belangrijk.

Voor recreatie & toerisme is een promotie- en marketingbeleid belangrijk. Dit moeten we professioneel en goed uitvoeren.

Om dit tot stand te brengen:

- a) dient op basis van een evaluatie het bestaande recreatief & toeristische beleid herijkt te worden;
- b) moeten kaders oftewel richtlijnen wat betreft uitvoering en financiële middelen opnieuw worden vastgesteld; met inachtneming van de met de lokale uitvoeringsorganisatie al gemaakte afspraken en de door de lokale uitvoeringsorganisatie gemaakte afspraken en overeengekomen contracten;
- c) moeten bestaande obstakels en barrières worden beslecht.

Het MKB en recreatie & toerisme zijn, naast logistiek, voor de gemeente belangrijke

economische dragers. Zij zorgen voor werkgelegenheid, maar ook voor de leefbaarheid in de kernen. Innovatie en vakmanschap, zijn typisch voor het MKB en moeten we economisch benutten. Ons streven is om het MKB te helpen in onze dienstverlening.

Goede infrastructuur en nuts-voorzieningen zijn belangrijk om het MKB en recreatie & toerisme zo goed mogelijk te ondersteunen bij hun activiteiten.

Voor de regionale samenwerking hebben we besloten dat we lid willen worden bij de Regio Achterhoek. Daarbij willen wij een goede samenwerking met de provincie. Dit zijn ook voorwaarden om een aantrekkelijke gemeente te zijn en te blijven voor het MKB.

Wij willen een start maken met een herijking van de Montferlandse economische visie uit 2018. Daarbij moeten we ook de recent opgestelde en aanpalende Liemerse economische visie 2040 betrekken. De recente inzichten die wij hebben opgedaan, zoals bij de visievorming/-ontwikkeling van een winkelcentrum in 's-Heerenberg-Oost, maken dat wij het Distributie Planologisch Onderzoek (DPO) hierin willen betrekken. In deze visie willen wij uitspraken doen over de balans tussen de drie economische pijlers van Montferland. Soms staan zij op gespannen voet met elkaar; de raad moet hierin keuzes maken.



## Opgroeien met gelijke kansen

Kinderen moeten gelijke kansen hebben in het leven. Dat is niet overal vanzelfsprekend. Om 'gelijke kansen' te vergroten, kiezen wij ervoor om te investeren in schoolmaatschappelijk werk en ouderondersteuning. Niet alleen voor het oplossen van problemen, maar ook preventief. De zomerschool voor extra bijlessen voor basisschoolleerlingen is een initiatief dat continuïteit verdient.

Wij vinden het belangrijk dat kinderen al in hun vroegste jeugd kunst en cultuur leren kennen. Dit levert ook een bijdrage aan het beter leren kennen van de eigen omgeving en de oorsprong daarvan. Wij zetten daarom in op programma's die dat bewerkstelligen. Wij dagen culturele instellingen uit om daar invulling aan te geven. Dit kan via de subsidiebeschikking waarin we afspraken hierover maken.

De gemeenteraad heeft het besluit genomen om een Integraal Kind Centrum (IKC) te realiseren. Het IKC komt in het voormalige pand van Specialized in 's-Heerenberg. Binnen het IKC komen drie bestaande basisscholen, de bibliotheek en de kinderopvang samen. Wij willen vaart maken om het IKC te realiseren. Om dat mogelijk te maken moet er zo snel mogelijk een planning komen die ons laat zien of we in 2025 inderdaad de school kunnen openen.

Er moet een Programma van Eisen worden vastgesteld, dat recht doet aan

de noodzakelijk geachte en vaststaande wettelijke eisen van de toekomstige gebruikers. Het Programma van Eisen moet reëel zijn in relatie tot het beschikbare budget. De gemeenteraad heeft daarom in 2022 de wens uitgesproken om een financieel procesbewaker aan te trekken. Gelet op het belang van het project en de betrokkenheid van de raad bij dit project wil de gemeenteraad continu volledig op de hoogte zijn van de financiële stand van zaken.

Ons doel blijft om met het IKC in 's-Heerenberg een voorbeeld te realiseren op het gebied van hergebruik in een groene omgeving zoals die nu al volop aanwezig is. Dit vinden we belangrijk, omdat een groene leefomgeving ook op school een belangrijke bijdrage levert aan een gezonde leefstijl. Net zoals het belangrijk is om binnen de schoolmuren aandacht te hebben voor natuur, milieu en klimaateducatie.

Belangrijk is ook om het verkeers- en vervoerplan hernieuwd en integraal onder de loep te nemen. Aanpassing van de infrastructuur rondom het toekomstige IKC is misschien nodig. Een onderdeel hiervan is dat leerlingen zoveel mogelijk lopend of fietsend naar school komen. Dit moet veilig kunnen. We willen hierbij leren van de al bestaande IKC's in Didam en de pilot 'High Five'<sup>2</sup> bij basisschool De Haven in Doetinchem.



2. <https://www.doetinchem.nl/kwart-minder-autos-bij-basisschool-de-haven-door-high-five>



## Adequate zorg met de menselijke maat

De gemeente moet voor inwoners een vertrouwde en betrouwbare partner zijn. Zeker voor hen die steun nodig hebben. Er moet voldoende vertrouwen zijn in de overheid, zodat mensen durven aankloppen en hun problemen durven delen. De gemeente moet hiervoor een open houding en voldoende tijd hebben. Deze voorwaarden nemen we daarom op in een nieuwe visie sociaal domein. We willen in deze nieuwe visie zaken voortzetten die goed gaan, maar ook een samenhangend beeld neerzetten van bestaande disciplines binnen het sociaal domein. Oftewel de Montferlandse regels rond de Jeugdwet, WMO, Werk & Inkomen en de Participatiewet. Wij zien namelijk veel samenhang tussen deze werkvelden. Die moeten goed aan bod komen in de nieuwe visie sociaal domein. Ook geven we hierin aan wat wij denken dat nodig is om als gemeente zelf op te pakken. Daarbij staat de mens centraal en moet maatwerk mogelijk zijn. Ook als dit meer geld kost. Uitgangspunt blijft dat we vertrouwen hebben in de eigen kracht van de samenleving. Voor 1 januari 2025 moet deze visie gereed zijn.

We willen onderzoeken of het mogelijk is om onze inwoners meer vrijwilligerswerk te laten doen vanuit de participatiewet. Deze wet is erop gericht om meer mensen aan werk te helpen. Wij willen iedereen betrekken. Door de inwoners vrijwilligerswerk te laten verrichten, doen ze werkervaring op en raken ze meer betrokken bij de maatschappij. We willen op deze manier meer mensen vanuit deze positie richting een betaalde baan brengen. In de nieuwe sociale visie moet dit concept verder vorm krijgen.

Hoe en in welke vorm wij onze inwoners willen en kunnen ondersteunen vraagt ook om keuzes. Deze hangen samen met wie en wat we willen zijn als gemeente. Montferland levert kwalitatief en kwantitatief zorg gebaseerd op wederkerigheid. Oftewel, de zorg is goed en voldoende en waar mogelijk helpen we elkaar. Maatwerk en de menselijke maat moeten hierbij mogelijk blijven.

Inwoners dienen samen met hun naasten waar mogelijk zelfredzaam te blijven. Montferland werkt daarom aan 'preventie van zorg', waardoor mensen langer mee kunnen doen en minder hulpbehoevend worden. Als ondersteuning noodzakelijk is, biedt de gemeente ondersteuning.

Om vast te stellen welke ondersteuning de gemeente moet leveren, werken wij met 'indicaties', die recht geven op zorg. De professionals die de indicaties afgeven moeten tijdig en voldoende beschikbaar zijn om de inwoners duidelijkheid te geven. Hiervoor is wel voldoende personeel nodig. Door meer professionalisering, nieuwe ervaringen en aandacht voor kennis werken we snel en doelmatig.

Er moet aandacht zijn voor preventie van huiselijk geweld oftewel het voorkomen hiervan. De GGD, Plavei, de huisartsen, het maatschappelijk werk en ons eigen sociale team moeten hierin samen optrekken en slagvaardig werken. Het is belangrijk dat zij signaleren en elkaar ondersteunen wanneer er sprake is van (dreigend) huiselijk geweld.

Dit geldt ook voor de uitvoering van de zorg. Lange wachttijden en beperking van de zorg willen we voorkomen. De gemeente is hiervoor deels afhankelijk van

het Rijk. Montferland streeft naar snelle en voldoende zorgverlening.

Mantelzorg is een vorm van zorgondersteuning, die belangrijk is voor inwoners die afhankelijk zijn van zorg. Wij willen mensen zolang mogelijk zelfstandig laten wonen. De mantelzorgtaak, waarbij naasten de zorg oppakken, is zwaar. Als gemeente willen wij daarom goed zijn voor onze mantelzorgers.

De woonzorgvisie stellen we in 2023 op. We onderzoeken daarbij welke mogelijkheden er zijn voor pre-mantelzorgwoningen en vervangende mantelzorg oftewel respijtzorg. Dit wil zeggen dat iemand zo nodig de zorg overneemt van de mantelzorger. Dit moet een aanvulling worden op de mogelijkheden die er al zijn in de gemeente Montferland.





